

דף קלט.

עין משפט א.

ח"מ סימן רנו פ"ב
עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן רפו פ"א

א. מת והניח בנים גדולים וקטנים או בנות גדולות וקטנות, והגדולים צריכים להוציא יותר במלבושים והקטנים במזונות אין לובשין וניזונים מן האמצע אלא חולקים בשוה וכל אחד ילבש ויזון משלו.^א ודוקא בשמיהו^ב אבל בסתם, ניזונים ומתפרנסים אלו עם אלו דסתמן שותפין הם ומוחלים זה לזה, ויש מי שחולק בזה.^ג

עין משפט ג.ד.

ח"מ סימן רפו פ"ג

ג. נשאו הגדולים לאחר מיתת אביהם מהאמצע, ישאו ג"כ הקטנים מכלל הנכסים ואח"כ יחלקו^ש, ואם נישאו הגדולים בחיי אביהם ואמרו הקטנים הרי אנו גם נישאים כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להם דמה שנתן להם אביהם בחיו נתן.

* שידך בנו וקצב ליתן לו נדוניה ומת האב קודם שנכנס לחופה אינו נוטל הנדוניה אלא מחלקו^ח שהרי לא זכה בה בחיי אביו.

* אב שפדה את בנו מן התפיסה, ומת האב מנכין לבן מחלק ירושתו ולא אומרים שאביו נתן לו במתנה אלא רק הלוה לו^א, אלא א"כ יש אומדן דעת שנתן לו.

צ. ממשנה ב"ב פ"ח דף קל"ט ע"א.

ק. כ"כ הרשב"א שם והביא ראיה מן תוספתא. פ"ח משנה ד'.

ר. טור בשם רבינו ישעיה בפסקי רי"ד ב"ב שם. דס"ל דיכולים לתבוע חלקן אפי' במה שכלה ונאבד.

ש. שם במשנה ב"ב קל"ט ע"א, וכדמפרש רב יהודה שם בגמ'.

ת. ממנהר"י וייל בתשובה סי' ק"ד, ואפי' נתקשר אביו בקנין. סמ"ע ס"ק ג'.

א. מרמב"ם פ"ט מנחלות הלכה י"ג.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה.ו.

ח"מ סימן רפו סעיף ב

ב. אם יש תועלת לקטנים במה שלובש גדול האחים כשנושא ונותן בנכסים כדי שיהיו דבריו נשמעים, הרי הוא לובש מתפיסת הבית², ואם מיחו בידו הרשות בידם³.

עין משפט ז.

ח"מ סימן רפו סעיף ג

עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט זז.

ח"מ סימן קיב סעיף ה

ה. ו. ראובן שלוח בשטר ולא כתב למלוה דאקנה ומת, והיתה לו בת שירשתו ועמדה ונישאת, אין המלוה גובה מהבעל ממה שהכניסה לו באותם נכסים, משום שהבעל בנכסי אשתו כלוקח^ד הוא.

* ואם עדיין לא נישאת גובה הבע"ח ממנה, דיוורש במקום אביו הלוה והוי כנכסים בידו.

ח"מ סימן קלב סעיף ב

ב. אשה פנויה שערכה לאחרים ונישאת^ה דינה כלותה ונישאת שאם

ב. מימרא דרבא שם קל"ט ע"א, והיינו מהאמצע.

ג. כ"כ הרשב"א בב"ק י"א ע"ב ד"ה פעמים. והקשה בפעמוני זהב שהדברים סותרים בין סעיף א' לסעיף ב' דמסעיף א' בסתמא אפי' כל האחים ולא דוקא גדול האחים הוי מחילה וא"כ מדוע בסעיף ב' הוי מחילה רק לגדול שבאחים שניחא להם שישמעו דבריו ותירץ, שבסעיף ב' איירי אפי' בלא ניזונים הקטנים כגון שמיחו בהם הגדולים מ"מ האח הגדול לובש מהאמצע כדי שישמעו דבריו אם לא שמיחו בו. סמ"ע ס"ק א'.

ד. בעיא בבתרא קל"ט ע"ב דלא איפשטא, ופירש הרי"ף דלוקח הוי לקולא, וה"ה בכה"ג דכמלוה ע"פ לגבי אותם נכסים. גאון אות י"ב.

ועיינ בסמ"ע ס"ק ט"ו דמשמע מדברי המחבר אפי' אשתו עדיין חיה ויושבת תחת בעלה, והקשה מסי' ק"ג סוף סעיף י' שכתב הרמ"א ד"א דוקא מתה האשה, ותירץ דאפשר כאן איירי שהכניסה לו מנצ"ב שנחשבין מיד כשלו לא כן בנכסי מלוג שאין לבעל בעודה תחתיו כי אם פירות מהן, ושמה נקרא עליהם. והש"ך בס"ק ו' כתב דלא דק דכאן אפי' בנכסי מלוג איירי, אלא דבסי' ק"ג אין לבעל שום היזק שהרי אין לו רק פירות אבל כאן יש הפסד לבעל ע"ש, ואיהו דאפסיד אנפשיה שלא כתב דאקנה. והסיק הש"ך בד"ן זה דאם תפס לא מוצאין מיד התופס.

ה. בעיא דלא איפשטא ביש נוחלין קל"ט ע"א וע"כ מלוה ע"פ לא גבי מיניה דאיהו דאפסיד אנפשיה שלא היה לו להלוות בלי שטר. כ"כ הרי"ף והרמב"ם חוץ מאם היו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדה"ו" מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ערבה בע"פ אינה חייבת לשלם עד שתתאלמן או תתגרש, ואם ערבה בשטר גובה ממנה י' ממה שהכניסה לבעלה.

אה"ע סימן צא סעיף ב.ד.

ב. הבעל בנכסי אשתו^ז דינו כלוקח, לפיכך אם אמר אדם לפנויה נכסי לך ואחריך לפלוני ונישאת ומתה, קנה הבעל. דקימ"ל הבעל בנכסי אשתו כלוקח, ואחריך מהני רק אם לא מכר, וכאן הוי כמכרה לבעל, ומ"מ אם אמר כך לא"א ומתה, עוברים הנכסים לפלוני ולא לבעלה לפיכך אם מכרה הא"א לאחר ומתה^ח, יעמדו הנכסים ביד הלוקח.

ד. היה עליה מלוה ע"פ ונישאת^ט אינה נגבית מהבעל, דמלוה ע"פ אינה נגבית מלקוחות, והבעל כלוקח הוא.

ה. היה על האשה מלוה בשטר לפני שנשאה, המלוה גובה מנכסים

אותן מעות עצמן קיימין שיחזירו אותם למלוה דהבעיא בלותר ואכלה ואינם בעין. באר הגולה.

ו. כתב הסמ"ע בס"ק ד' דהכלל הוא דבעל בנכסי אשתו נחשב כלוקח לענין זה, וע"כ חוב שעליה שהוא בע"פ אינו טורף מבעלה אבל חוב בשטר טורף וא"כ אפי' ערבות והלוואה שבשטר אינו גובה מבעלה אלא מקרקע שהכניסה לו או ממטלטלין ששיעבדה אגב קרקע לדינא דש"ס, ואף למה שתיקנו משום תקנת השוק לא יגבה מלקוחות מטלטלין המשועבדים אגב קרקע והיינו דוקא מלוקח אבל מיורש גובה שלא שייך תקנת השוק ביורש. והיכא שיש פסידא למלוה לא עשו לבעל כלוקח וכמ"ש בסי' ק"ג אבל מדברי הרמ"א בסוף סי' קי"ב משמע, דאף באיכא פסידא עשוהו לבעל כלוקח. סמ"ע ס"ק ד'. והש"ך בס"ק ב' כתב כיון שמדינא הבעל יורש הוא אלא מכיון דלא איבעי ליה למלוה להלוות בלא שטר איהו דאפסידא אנפשיה וכיון שהלוה בשטר אף בלא שיעבד המטלטלין אגב קרקע גובה מהם. מיהו כל זה כשהמטלטלין אינם בעין אבל אם הם בעין גובה מהם אפי' במלוה ע"פ. עכ"ל הש"ך. ועיין בפעמוני זהב מה שיש לתמוה על הסמ"ע.

ז. כתובות צ"ה ע"ב כאביי שם.
ח. אבל בחייה הבעל אוכל פירות ואין ללוקח פירות. ומאחר שהנותן סילק הבעל כי היא כבר היתה א"א, אין כאן לבעל דין לוקח ראשון, והלוקח שקנה ממנה קנה הגוף אף לדעת הרא"ש, כ"כ הח"מ.

ט. בעיא דלא איפשטא בגמ' בתרא קל"ט ע"א. וברי"ף ורא"ש כתבו דאיהו דאפסידא אנפשיה שהלוה לאשה בלא שטר. אולם אם המעות של ההלוואה בעין חייב לשלם, והדין עם המלוה לבא ולמחות לפני נישואיה עד שתפרענו כדי שלא יפסיד, כ"כ הבי"י מהנ"י והוסיף הנ"י דאף אם יש דבר דאתי מחמת המעות מחזיר, וה"ה הכא הבעל יחזיר, כ"כ הח"מ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שהכניסה לבעלה.

הגה: ו. אשה שעברה על תקנת הקהל^י בעלה חייב בקנס.

עין משפט ט.ג. אה"ע סימן צג סעיף ד

ד. ה. הניח אלמנה ובת ממנה או מאשה אחרת^ב ואין מספיק שיזונו שתיהן, האלמנה ניזונית תחילה^ל והבת תשאל על הפתחים. וי"ח^מ דתיזון היא עם הבת או הבן עד שיכלו הנכסים, ואפי' נישאת הבת והכניסה נכסים לבעלה, האלמנה^ב ניזונית מהם אפי' אחר מיתת הבת.

ד. ו. אם הנכסים כל כך מועטים שאין בהם כדי לזון הבת עד שתתבגר והבן, ידחו שניהם והאלמנה תיזון עד שתיטול כתובתה,^ס ובמקום שהאלמנה דוחה, מוציאים כדי הראוי לה ע"פ אומדן בי"ד אם היא זקנה או צעירה ונותנים ביד שלישי והוא מפרנסה אחת לל' יום.

דף קלט:

עין משפט א.ב. אה"ע סימן קיב סעיף יא

יא. יב. מת והניח בנים ובנות, הבנים יורשים הכל, והם יזונו הבנות עד

- י. בי"ב בסי' ט' בשם ת"ה בסי' ער"ב, ויראה דהיינו שעברה בשוגג, דאם עברה במזיד או להכעיס פטור בעלה מטעם שלא תחייב בעלה ק' מנה בכל יום, ואולי כאן איירי שעברה לפני הנישואין, ולדבר זה יש קול וידע, כ"כ הח"מ. ודין זה דימה אותו לאשה שבעלה חייב בקרבן שלה שגם קנס זה מכפר קצת, כ"כ הח"מ.
- כ. בתרא ק"מ ע"ב. והשיעור בזה הוא דהבת עד שתתבגר והאלמנה עד זמן שראויה לחיות, דכך שמין, כ"כ הח"מ.
- ל. וכ"ש שהבן נדחה מפני האלמנה, כ"כ בח"מ.
- מ. טור והרא"ש מירושלמי. והדיעה הראשונה היא דעת הרמב"ם, וטעמו של הרמב"ם הוא דאין כח התקנה לדחות ירושה דאורייתא והבת יורשת דבר תורה. ומ"מ אם יש בן ובת דבלאו הכי נדחה הבן מפני הבת מכח התקנה, ככה"ג יש כח ביד האלמנה לדחות גם הבת, כ"כ הח"מ.
- נ. אפי' שאין מוציאים למזון האשה מהמשועבדים והכא הווי משועבדים דהרי בעל בנכסי אשתו לוקח הוא, מ"מ משום פסידא דאלמנה שוויהו רבנן כיוורש, כ"כ הח"מ.
- ס. בי"ב מרמב"ן.

שיתארסו או יתבגרו. ואין מחייבין הבנים לצמצם במזונותיהם, אם לא שהבי"ד רואים שמכלין הממון ואין משגיחין בישוב העולם, שאז בי"ד מפרישין לבנות חלקן^ע.

יא יג. בד"א שאביהם הניח נכסים מרובים, כלומר שיכולים הבנים והבנות ליזון כאחד עד שיבגרו או שיתארסו, אבל אם יש בנכסים פחות מזה, מוציאין ראשית לבנות מזונותיהן^פ עד שיבגרו והבנים ישאלו על הפתחים. בד"א בהניח קרקע אבל הניח מטלטלין אף מועטין יזונו יחד הבנים והבנות^צ, מכיון שהבנות ניזונות מהמטלטלין רק מכח תקנת הגאונים, די שתהיינה כבנים.

יגה: יד. י"א דאסור לבנים למכור מנכסי אביהם אפי' במרובין^ק אם לא לצורך פדיון שבוים וכדומה, אבל ממועטין אפי' לפדיון שבוים לא ימכרו.

ע. רמב"ם מבתרא קל"ט ע"ב, והרמ"א מהטור.

פ. שם בתרא קל"ט, ומוצאין להם היינו נותנים ביד אפוטרופוס, או בי"ד וכסות ומדור בכלל מזונות, והוצאת פרנסת הנישואין אינה בכלל, כ"כ הח"מ.

צ. כלומר והנכסים בחזקת שניהם.

ק. ממדכי פ' מי שמת, והיינו עד כדי שלא ישאר להם לבנות כדי שיזונו עד שיבגרו והכריח כך הח"מ, ע"ש.